

PROVINCIE
FLEVOLAND

Statencommissie RND Inwerkprogramma dossier stikstof

Lelystad, 5 april 2023

Inhoud

- Terugblik
- De aanpak nu (algemeen)
- Situatie in Flevoland
- De Flevolandse
Aanpak Stikstof (FAS)
- Meer info

→ NPLG en gebiedsproces komen later aan bod (12 april)

Terugblik: natuur beschermen

Vogel- en habitatrichtlijnen (1992)

- Europese bindende afspraken over beschermen natuur
- Dus: gebieden met veel soorten (Natura 2000 gebieden) behouden / versterken
 - Beheerplannen maken en uitvoeren
 - Tegengaan van “storende factoren” (ook van buiten)
 - Passende beoordeling maken bij projecten
 - Alleen bij zwaarwegende belangen is verstoring mogelijk (ADC)

Daarna verwerking in NL wetgeving

- Oa aanwijzen Natura 2000 gebieden (in totaal 162)
- Instandhoudingsdoelen per gebied
- Flevoland: Oostvaarders- en Lepelaarplassen (6 in IJsselmeer)

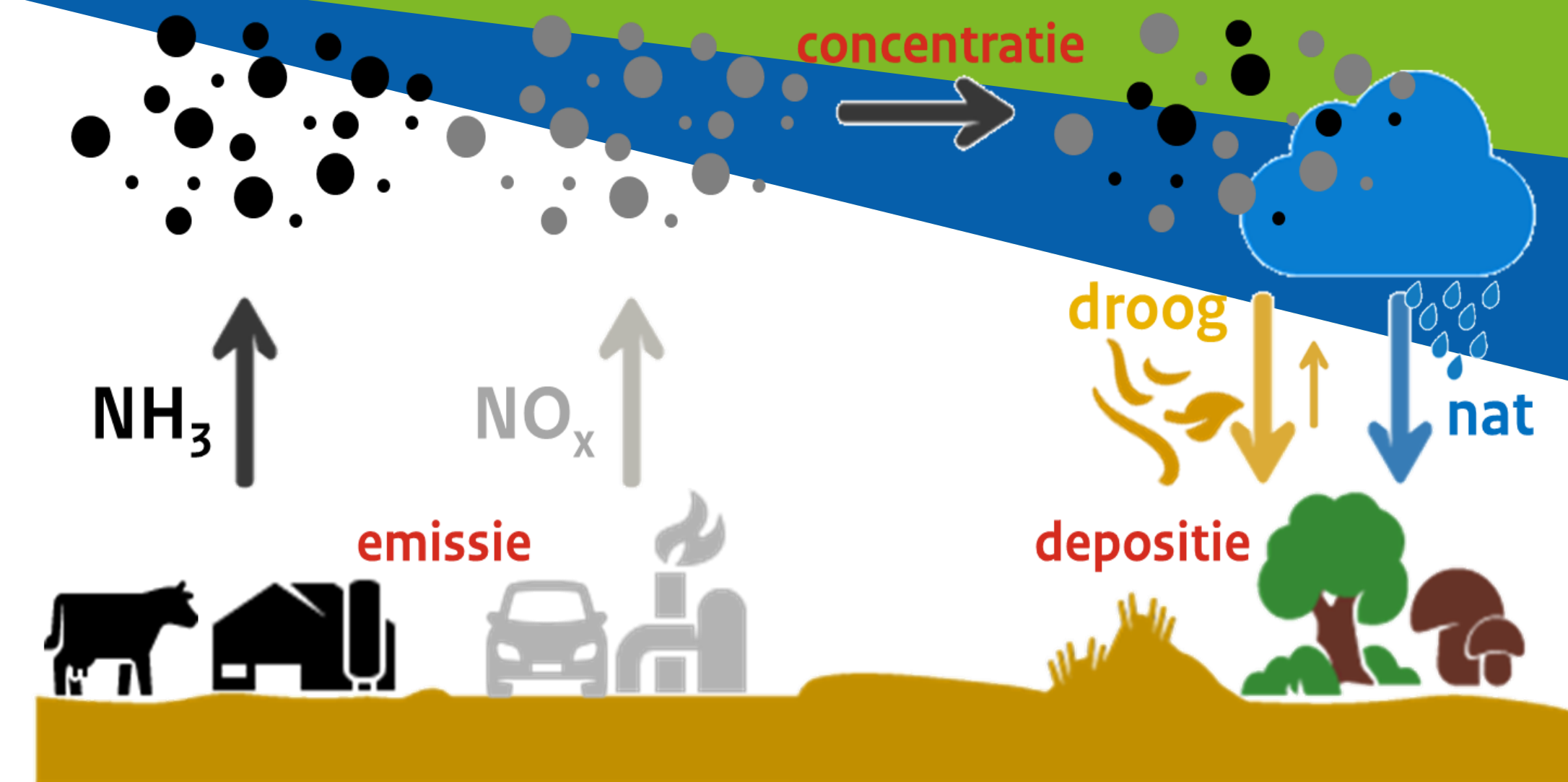
Terugblik: de oorzaak

Uitkristalliseren “storende factoren”

- Verzuring & vermesting door neerslag stikstof komt prominent in beeld (2008)
- Ondanks flinke reductie nog steeds te veel
- Alleen bij stikstofgevoelige N2000 gebieden een probleem (ca 2/3)
- Daarnaast ook aandacht voor bv verdroging
- Nader onderzoek: bv bepaling kritische depositiewaarde (KDW)

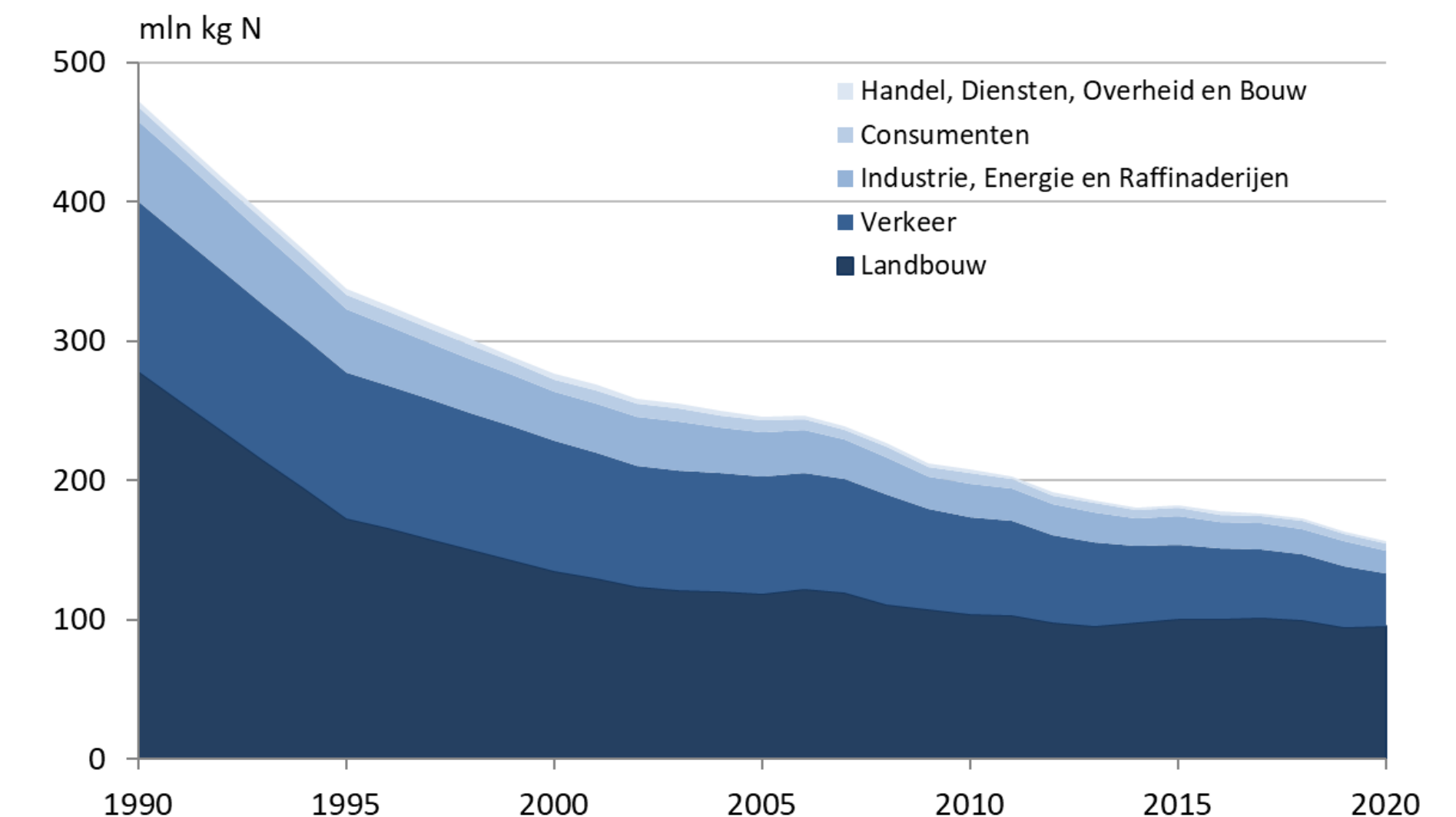
Probleem: bewijslast

- Veroorzaakt mijn plan schade (en zo ja hoeveel?)
- Individueel moeilijk aan te tonen / kostbaar

Emissie stikstof per sector

Samenstelling volgens EU-Directive 2016/2284 (NEC)

Bron: Emissieregistratie

RIVM/jun22
op basis van www.clo.nl/nl018327

Terugblik: de PAS

Oplossing: Programma Aanpak Stikstof

- Herstellen van natuurgebieden (provincies)
- Terugdringen stikstofuitstoot met 10Kton (Rijk)
- Een deel van de toekomstige reductie (5 Kton) benutten voor nieuwe activiteiten (depositieruimte)

AERIUS model als hulpmiddel

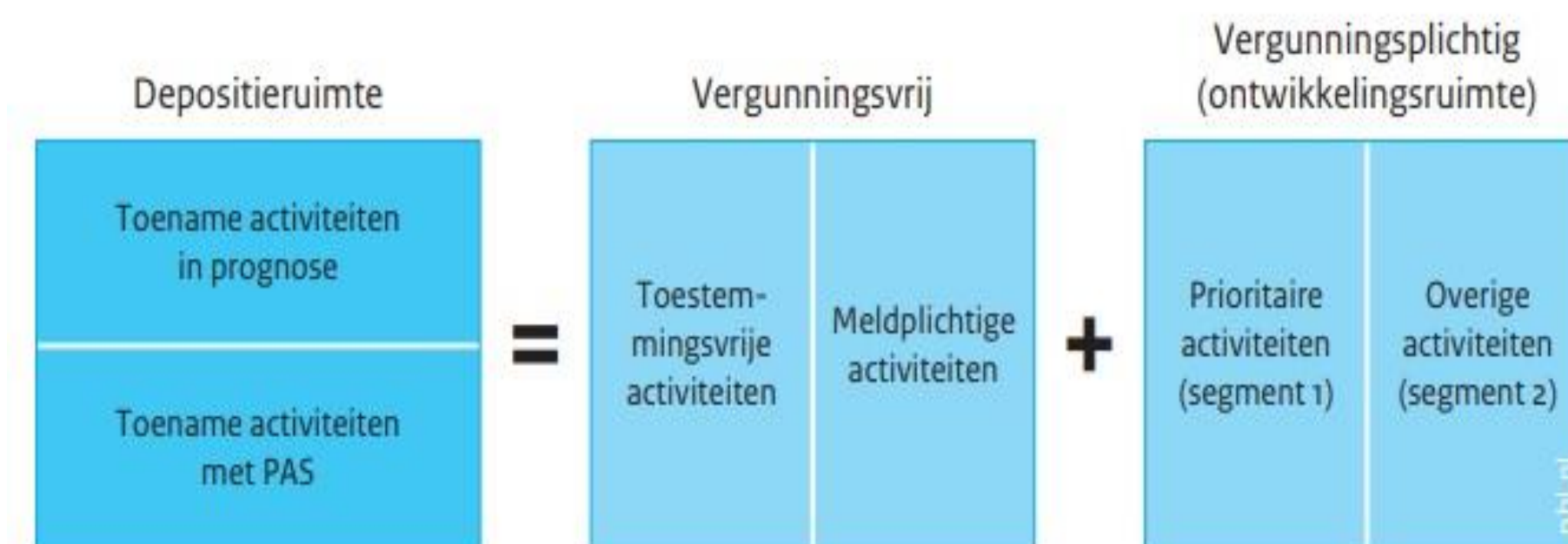
- Om te bepalen hoeveel stikstof er nog bij kan
- Om te bepalen of een individueel project door mag

PAS als basis voor vergunningverlening

Figuur 3

Samenstelling depositieruimte Programmatische Aanpak Stikstof (PAS)

Bron: PBL

Terugblik: juridisch onderuit

PAS sneuvelt bij de Raad van State

- Voorschot nemen op toekomstige reductie mag niet
- Dus: PAS mag niet meer gebruikt worden voor vergunningen

Achtergrond: maatregelen stokken

- Reductie van 10 Kton komt niet van de grond en kan niet worden afgedwongen
- Herstelmaatregelen nog niet voldoende uitgevoerd

De aanpak na mei 2019

- Omvang van het probleem in kaart brengen
- Koers op hoofdlijnen vaststellen (Remkes)
- Stikstofgevoelige natuurgebieden herstellen
- Zorgen voor daling stikstof kwetsbare gebieden
- Daarna: ruimte voor nieuwe ontwikkelingen

In de tussentijd: alleen ruimte als er geen extra belasting ontstaat (salderen)

Verantwoordelijkheid Rijk

Doelen stellen en verankeren

- Wet stikstofreductie en natuurherstel (74% onder KDW in 2035)
- Bijbehorend programma met geld
- Onderverdeling in overleg met provincies

Maatregelen stikstofreductie

- Landbouw (eiwitarm voer, emissiearme stalvloer)
- Industrie (aanpassing BBT)
- Verkeer en vervoer (100 km)
- Bouw (pilots emissieloos bouwen)
- Uitkoop 3000 piekbelasters

Verantwoordelijkheid Rijk

Economische ontwikkeling faciliteren

- Legaliseren PAS-melders
- Stikstofruimte voor Rijksprojecten

Aanspreekpunt systeemkritiek

- Aanwijzing/wijziging Natura 2000-gebieden
- AERIUS rekenmodel (onzekerheid)
- Meetmethoden → voldoende?
- Kritische Depositiewaarde (KDW) uit de wet?
- Verdeling van de stikstofruimte → vrije markt?
- Bouwvrijstelling (gesneuveld)
- Afkapgrens 25 km uit juni 2021 → houdbaar?

Verantwoordelijkheid provincies

Verbeteren natuurgebieden

- Uitvoeren herstelmaatregelen (Programma Natuur)

Stikstofemissie terugdringen

- Nadere uitwerking Rijksdoelen
- Generiek en gebiedsspecifiek

Economische ontwikkeling faciliteren

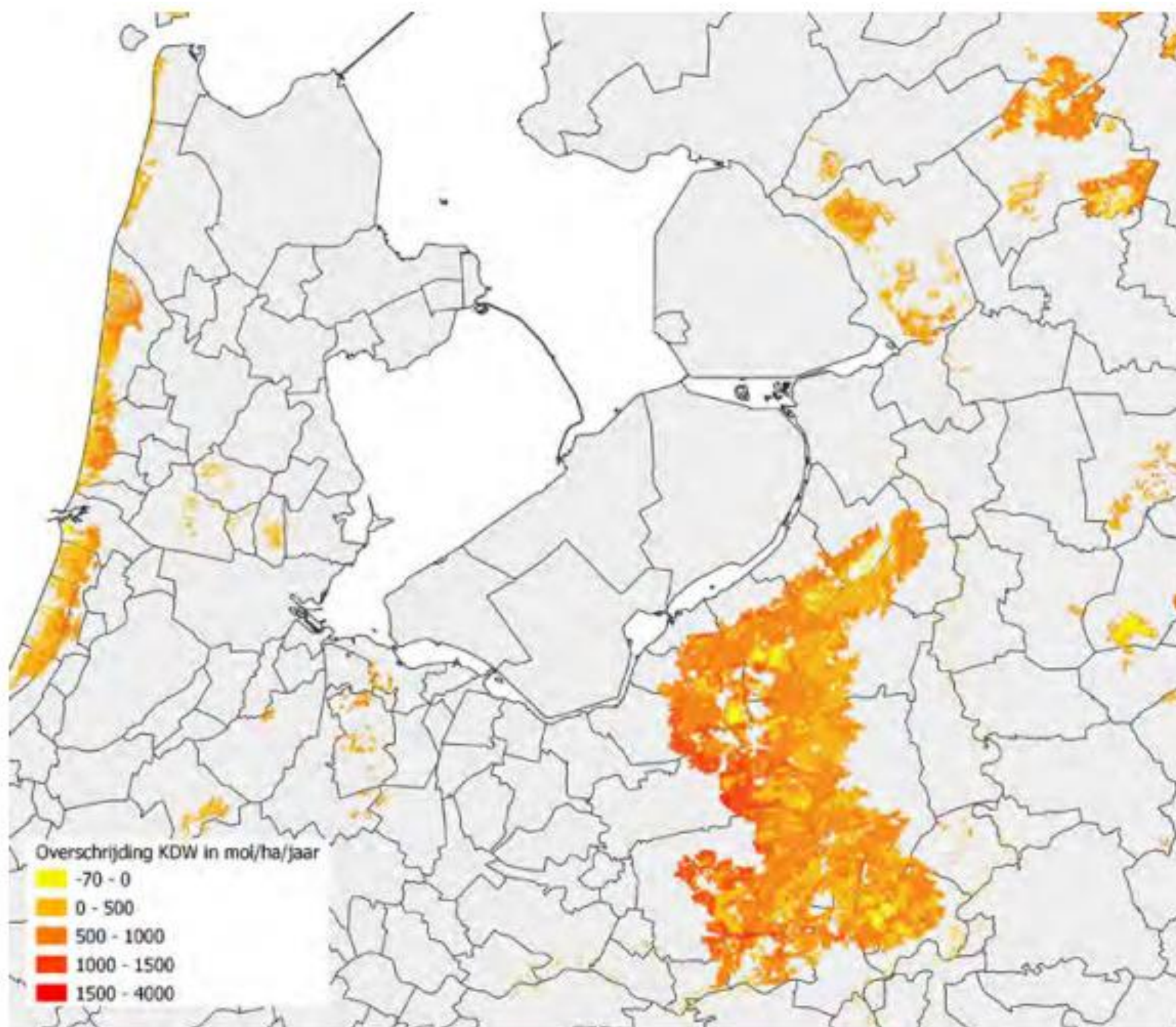
- Vergunningverlening (ook PAS melders)
- Stikstofruimte voor provinciale projecten

Onderling afstemmen

- Ook met het Rijk, bv via IPO

De situatie in Flevoland

Zelf geen stikstofgevoelige
Natura 2000 gebieden

Wel depositie op gebieden
buiten onze provincie

Natura 2000-gebied	Gemiddelde totale depositie	Depositie vanuit Flevoland in mol/ha/ja	Aandeel in totale depositie
Veluwe	1.877	130	6,9%
Wieden-Weerribben	1.251	128	10,2%
Rottige Meenthe en Brandemeer	1.252	99,6	8%
Uiterwaarden Zwarte Water en Vecht	1.354	67	4,9%
Naardermeer	1.380	44	3,2%
Drents-Friese Wold en Leggelderveld	1.768	45,4	2,6%
IJperveld,Varkens-land,Oostzanerveld en Twiske	1.176	15,7	1,3%

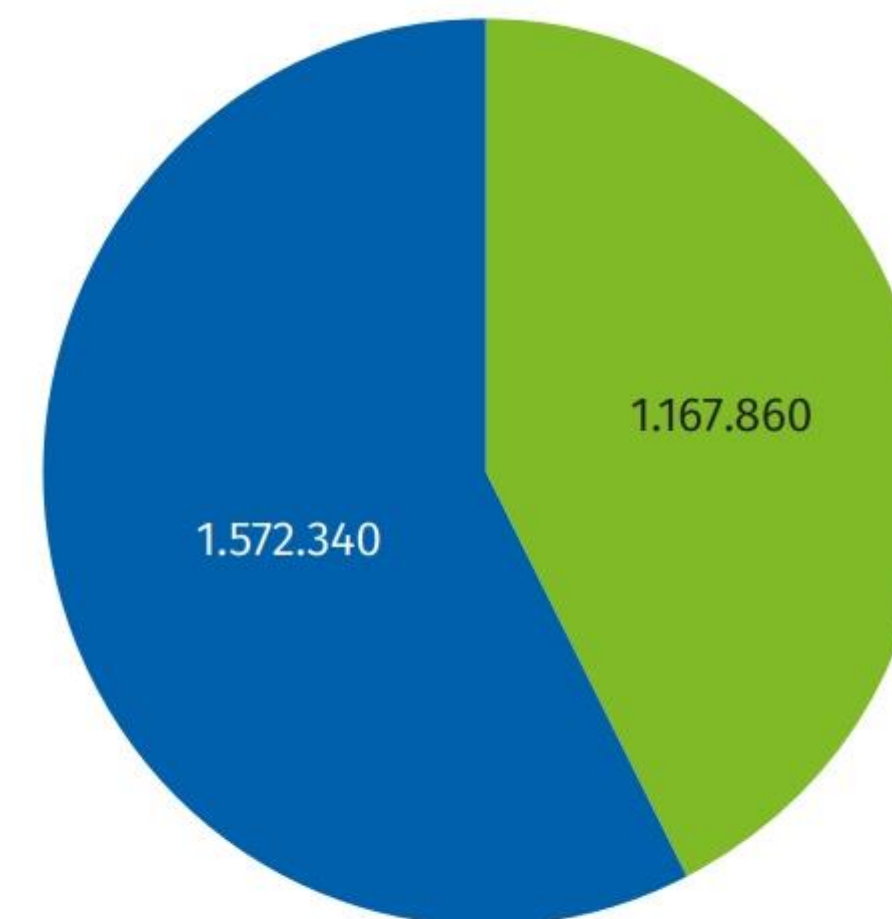
Tabel stikstofdepositie vanuit Flevoland op overbelaste stikstofgevoelige Natura 2000-gebieden. Bron: doorberekening Gispoint op depositiecijfers RIVM (2018)

De situatie in Flevoland

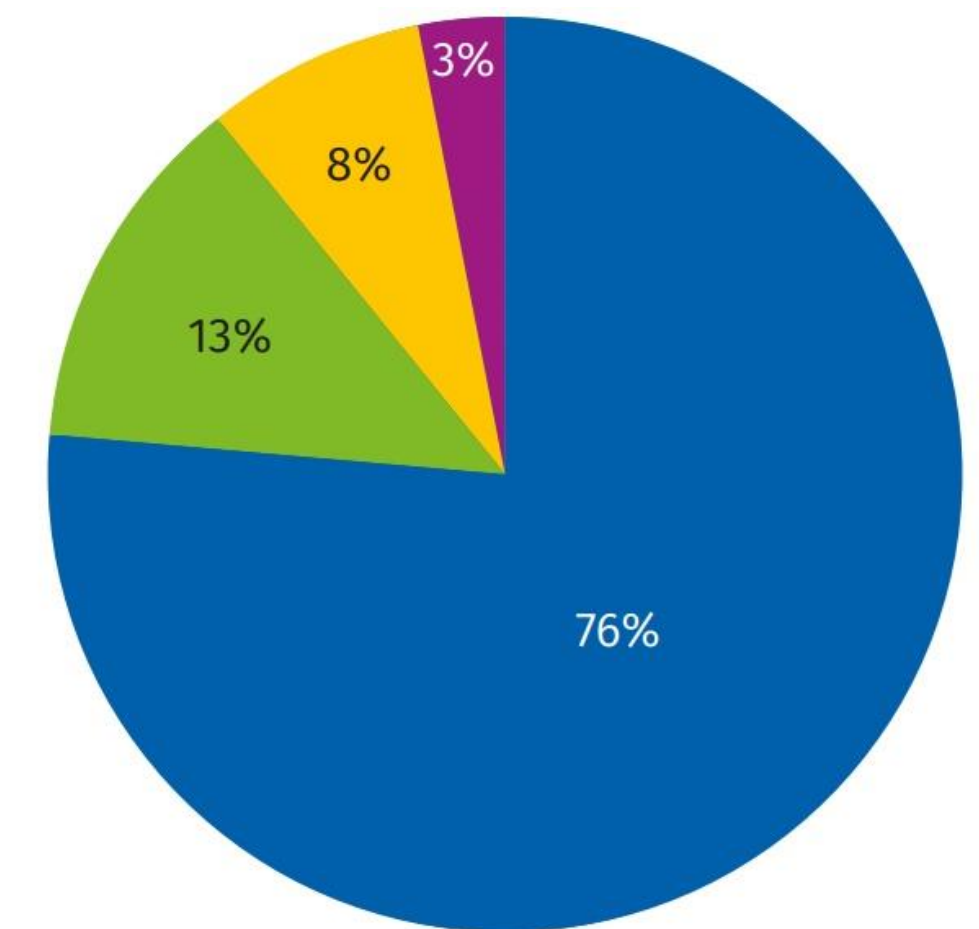
NOx	Aandeel sector in totale NOx- emissie Flevoland in %
Verkeer en vervoer	67%
Landbouw	22%
Energie	4%
Industrie	1%

NH3	Aandeel sector in totale NH3- emissie Flevoland in %
Landbouw	89%
Consumenten	5%
Verkeer en vervoer	3%

Reductie bij NOX lift mee, bij NH3 is apart beleid nodig

■ Oppervlakte-emissies
■ Stalemissies

■ Rundvee
■ Varkens
■ Kippen
■ Overig

De Flevolandse Aanpak Stikstof

- Vastgesteld in februari 2021
- Flevoland pakt verantwoordelijkheid
- Vier pijlers:

Vergunningverlening

Economische ontwikkelingen

Stikstofreductie

Natuur inclusieve
samenleving

I. Vergunningverlening

Behandeling van de aanvragen

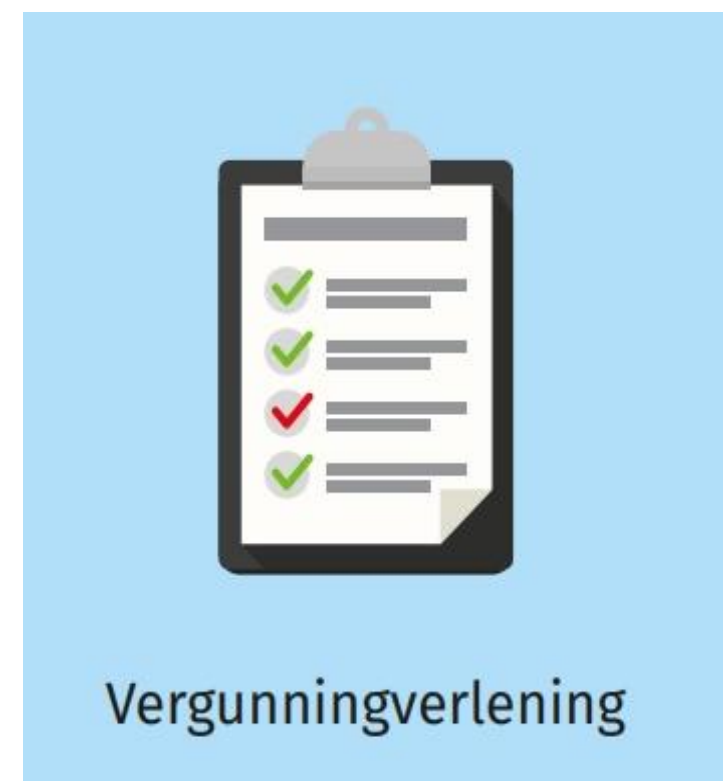
- Partijen moeten zelf ruimte meenemen

Omgaan met toezicht en handhaving

- Afhandelen handhavingsverzoeken
- Uitvoering toezicht belegd bij OFGV

Legalisering PAS melders (ca 150)

- Ligt bij het Rijk, maar Flevoland benadrukt dit
- Verificatie is klaar, voorbereidingen zijn getroffen
- Wachten op genoeg stikstofruimte (Rijk)

II. Economische ontwikkelingen

Opzetten en vullen van stikstof-banken

- Provinciale doelenbank (zelf) en microdepositiebank (gezamenlijk)
- Gevuld met vrijgemaakte / vrijgevalen ruimte
- Landelijk registratiesysteem

Stikstofruimte kopen

- Bedoeld voor het door laten gaan van PAS melders en provinciale projecten
- Voorbeeld: maritieme servicehaven (Urk)
- Recent 3 bedrijven aangekocht (vrijwillig)

III. Stikstofreductie

Verder uitwerken van de doelen

- 50 tot 70% NH3 reductie in 2030 in een beperkt gebied
- Via gebiedsproces in de oostrand van de Noordoostpolder
- 20% NH3 reductie via een generiek beleidsproces

Verder uitwerken van de manier waarop

- Reducerende technieken en innovaties (stal en veld)
- Onteigening naar verwachting niet nodig
- Verder uitgewerkt en verbreed in het Provinciaal Programma Landelijk Gebied

Veel overleg

- Keukentafelgesprekken, klankborden, regietafels, enquêtes, infoavonden

Stikstofreductie

IV. Natuurinclusieve samenleving

Maatregelen in breder perspectief

- Niet alleen stikstof maar ook biodiversiteit, water, klimaat
- Transitiefonds landelijk gebied benutten

Natuurinclusieve landbouw als oplossing

- Overzicht van natuurinclusieve opties, inclusief verdienmodel, waar boeren uit kunnen kiezen
- Aansluiten bij het programma Flevoland natuurinclusief en de landelijke Agenda Natuurinclusief
- Voortborduren op pilots Landbouw Meerdere Smaken
- Invulling geven aan de bossenstrategie (agroforestry) en actieplan biodiversiteit

Natuur inclusieve
samenleving

Meer info

Nieuws

Ontwerpnoot van het milieueffectrapport voor het Nationaal Programma Landelijk Gebied

16-03-2023 | 12:08

Vanaf vandaag, donderdag 16 maart, is het mogelijk te reageren op de ontwerpnoot van het milieueffectrapport (Notitie ...

Scenariostudie naar doelen en doelrealisatie in het kader van het Nationaal Programma Landelijk Gebied

10-02-2023 | 16:36

Wageningen Environmental Research (WEnR) heeft voor het Nationaal Programma Landelijk Gebied (NPLG) een verkennende ...

Verkenning alternatieven voor Kritische Depositiewaarde gestart

21-02-2023 | 18:27

De Kritische Depositiewaarde (KDW) is als omgevingswaarde in de Wet stikstofreductie en natuurverbetering opgenomen. Samen met ...

Kabinet zet nieuwe stappen in opgave landelijk gebied

10-02-2023 | 16:20

Het kabinet zet nieuwe stappen in de opgave om stikstof- en broeikasgasuitstoot te verminderen, onder meer om de kwetsbare natuur ...

Internetconsultatie wetsvoorstel aanpassing wettelijke stikstofdoelstelling 2030 en uitbreiding vergunningplicht stikstofgerelateerde wijzigingen

14-02-2023 | 17:04

Vanaf vandaag is de internetconsultatie gestart van het wetsvoorstel waarmee de doelstelling voor stikstofreductie wordt versneld ...

AERIUS Calculator en Monitor geactualiseerd

26-01-2023 | 16:06

Het rekeninstrument AERIUS Calculator en AERIUS Monitor zijn 26 januari geactualiseerd naar versie 2022. Initiatiefnemers en ...

Bron: www.stikstofaanpak.nl

En: houdt de afkapgrens stand?

PROVINCIE
FLEVOLAND

Einde – dank voor de aandacht

